

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

21. De Sortilegiis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

sententiam falsam, ultra æstimationem litis incurrit suspensionem. *c. 1. de sent. & re jud. in 6. Fal. sarius Literarum Apostolicarum* excommunicatur ipso facto, & si Clericus sit, deponitur ab officio & beneficio *c. 7. h. t. Bull. Cœnæ cas. 6.* De aliis certorum falsariorum pœnis vide *c. 2. de empt. c. 3. h. t. Extrav. Joan. XXII. h. t. Extrav. un. eod. inter Comm.*

TITULUS XXI.

De Sortilegiis.

Q. I. *Sortilegium quid sit & quotuplices sortes?*
Resp. 1. Sortilegium seu sortium missio (de qua uti & de *Collusione in seq. Tit. ideo post Tit. de Crim. falsi*, quia falsitatem & deceptionem aliqua saltem ejus species continet) est adhibitio & observatio rerum quarundam veluti signorum facta eo fine, ut quid hîc & nunc faciendum vel futurum sit, vel quod occultum est, innotescat.

Resp. 2. Sortes ex triplici fine, ad quem assumuntur, dividuntur in divinatorias, consultatorias, divisorias. Divinatoria sunt, quæ adhibentur aut observantur, ad occultum quid vel futurum per media improporcionata cognoscendum; usus talium sortium divinatio vocatur, cujus varia est divisio pro varietate rerum & signorum, quæ adhibentur ad cognitionem occultorum; sic Geomantia dicitur, si fiat divinatio per terram: Hydromantia, si per aquam; si per animalium intestina, Aruspicium; Chiromantia, si per

per

per inspectionem manuum, & generali nomine pactum cum dæmone aliavè similia intervenientem *Necromantia*; & si non tantum ad cognitionem rei occultæ, sed etiam ad effectum miri alicujus operis dæmonis opera adhibeatur, *Magia* dicitur. *Sortes Consultatoriæ* sunt, quæ adhibentur ad cognoscendum, quæ sit in re dubia Dei voluntas. *Divisoriæ* sunt, quibus jus indivisum aut debium pluribus competens, inter eos dividitur, ut uni applicatur.

Q. 2. Quanam sortes permissæ aut prohibitæ sunt?
Resp. 1. Sortilegium divinatorium, seu usus sortium divinatoriarum omnino est illicitus, etiam si non interveniat pactum expressum cum dæmone *can. 3. 5. 6. 7. caus. 26. q. 5. c. 1. h. i.* Ratio, quia talibus sortibus, cum sint medium omnino improporionatum ad effectum intentum consequendum, admixta est tacita saltem dæmonivocatio, ut sortes velit regere & occulta manifestare. Non prohibentur tamen aut illicitæ declarantur conjecturæ, quæ ex signis naturalibus cum rebus futuris connexionem habentibus colliguntur.

Resp. 2. Usus sortium consultatoriarum per se est licitus, siue licet explorare divinam voluntatem in ancipiti quopiam negotio, modo in necessitate urgente, servatâ debitâ erga Deum reverentiâ, ex speciali Dei instinctu, non ad finem crum temporale. Ratio, quia absolute nihil illis mali apparet, sed potius actus Religionis foret: patetque exemplis tam V. quàm N. L.
Resp.

Resp. 3. Usus sortium divisoriarum etiam per se loquendo est licitus. Ratio, quia nec superstitionem aut divinationem continet, cum ex supposito animo simplici fiat, nec à Deo, nec ab Astris &c. eventus sortis expectetur; nec continet injustitiam, cum usurpetur ex mutuo consensu habentium æquale jus; hinc licet fortibus divisoriiis uti in judiciis familiæ hercisc. & Commun. dividendo *L. 5. ff. fam. hercisc. & L. 3. C. Commun. de legat.* plura exempla habet Scmalzgr. *h. à n. 27.* Specialiter tamen usus sortium in *electionibus* ad prælaturas aut alia beneficia Ecclesiastica prohibitus est, adeo ut electio per sortes facta, si indigni æquè ac digni ad sortes admittantur, sit jure naturæ, si soli digni, electio tamen celebranda fuisset juxta *c. 42. de elect. jure saltem positivo nulla. c. fin. h. t.*

Q. 3. Quanam sint pœna Sortilegorum? Resp.
De Jure Canon. Laicis admonitis & non emendatis, si fuerint personæ viles, verbera; si honestioris conditionis, perpetua incarceration dictanda; item excommunicatio, & è diocesi ejectio. *c. 1. h. t. can. 10. & 12. caus. 26. q. 5.* præterea infamiam incurrunt, & si admixta sit Sortilegio hæresis, pœnas hæreticorum. *c. 8. §. sanè de hæret. in 6.* Clerici verò Sortilegi secundùm Canones in foro externo præter infamiam, quam incurrunt, sunt deponendi ab officio & beneficio, & in monasterium detrudendi. *can. 4. & seq. caus. 26. q. 5.*
De Jure Civili, cui ferè laicorum pœnæ, exceptâ excommunicatione, & ubi hæresis immix-

Liber V.

G

12

ta foret, relinquuntur ob crimen hoc fortiter
mixti fori infligendæ, sunt publicatio omnium
 bonorum, & *magia* propriè dictæ cum damno
 tertii ultimum supplicium etiam ignis. *L. 3. C. de malef. & Ordin. Crim. a. 109, Concord. Palat. p. 5. tit. 9.*

TITULUS XXII.

De Collusione detegenda.

Q 1. *Collusio quid sit, in quibus causis, & in quos committi possit?* *Resp.* ad 1. *Est* laeva & fraudulenta conventio inter Actorem & Reum: potest fieri vel *prævaricando*, vel *tergiversando*, ut dictum ad *Tit. 2. hoc Libro de Calumniat.*

Resp. ad 2. Locum habet collusio in causis *criminalibus & beneficialibus*; quod utrumque negatur à nemine, & ratione causarum *beneficialium* casus habetur in *c. 3. h. t.* In causis *Civilibus* habet tunc locum, si vel sint causæ *matrimoniales*, vel *præjudicium* tertii concernant, aliàs non. Ratio, quia in *civilibus* Actori & Reo licet *in* iuram *transigere*.

Resp. ad 3. Committere possunt collusionem tam Clerici quàm laici, imò non *principales* tantum, sed etiam *Advocati & Procuratores*, *Advocati* tamen & *Procuratores* magis *facile* juxta *Tit. 20. h. t.* sunt vocandi arg. *L. 1. §. 1. de Prævar.* Porro in casu commissæ collusionis si collusor forsan per *sententiam* fuerit *absol*